

TOSAMA

GLASILO DELAVCEV TOSAME

Izhaja od
meseca oktobra
1965

List, ki ga
člani kolektiva
dobijo brezplačno,
izhaja enkrat
mesečno.

Leto izhajanja: XV.

Št. 3

marec
1979

V spomin velikemu revolucionarju

V soboto, 10. februarja je v Ljubljani v Kliničnem centru umrl član predsedstva SFRJ in član predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, tovariš EDVARD KARDELJ.

Kratka, tragična vest je v soboto obšla domovino in tujino kot kruto nasprotje upanja, ki smo ga od prvih sporočil o zelo resnem zdravstvenem stanju tovariša Kardelja, nosili v sebi. Vedeli smo za njegovo bolezen, s katero se je boril zadnjih pet let, pa vendar nismo mogli verjeti...

»Umril je velik človek, mislec, naš revolucionar« smo slišali govoriti vsepovsod, potem pa so ulice nenadoma opustele. Prav vsa Jugoslavija se je odela v iskreno in globoko žalovanje. Tisoči Ljubljancov in tisoči drugih, ki so se v Ljubljano pripeljali naslednje dni, vse do zadnjega slovesa, so se v nemi povorki, ki se je vila po Prešernovi cesti mimo spomenika Borisa Kidriča, do stavbe Izvršnega sveta skupščine SRS, kjer so se ob krsti noč in dan menjavale častne straže, poklonili tovarišu Kardelju. Povsod po domovini so se vrstile žalne seje družbenopolitičnih organizacij in skupnosti, za minuto so se ustavili stroji, za minuto je na delovnem mestu zastal človek. Tisti človek, kateremu je bilo namenjeno vse revolucionarno delo tovariša Speranca, Bevca, Krištofa.

Tovariš Kardelj ostaja med nami, s svojo mislijo, dejanji, delom.

Delavci delovne organizacije »Tosama« smo iz žalne seje ob smrti tov. Edvarda Kardelja, predsedstvu SFRJ in predsedstvu CK ZKS poslali sožalno brzojavko z naslednjo vsebino:

»Ob boleči in težko nadomestljivi izgubi vašega sodelavca in soborca Edvarda Kardelja, vam de-

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

lavci Tosame iz Domžal izrekamo iskreno sožalje. Z bolečino v srcu smo sprejeli vest, da je delavski razred Jugoslavije in celega sveta izgubil svojega velikega vizionarja, borca za pravice delavcev in pomembnega tvorca našega samoupravnega socialističnega sistema. Tovariš Edvard Kardelj je vse svoje življenje posvetil borbi za naš skupni boljši jutri, za mir med narodi sveta, za uresničitev ciljev de-

lavskega razreda in ni poznal počitka vse do dneva, ko smo zvedeli, da ga ni več med nami. Tovariša Kardelja ni več, toda njegovo delo živi in bo živelo med nami in ob tej priliki delavci Tosame obljublamo, da bomo te tako življenjske teorije našega velikega marksističnega ideologa uresničevali v praksi.

Delovni ljudje tovarne sanitetnega materiala Domžale.

Poslovno poročilo za leto '78

Na podlagi sklepa SDS z dne 9. 3. 1978 objavljamo izvleček iz poslovnega poročila DO za leto 1978.

Zakon o združenem delu, v 150. in 151. členu določa pravice in obveznosti delavcev, da nenehno spremljajo rezultate svojega dela in rezultate poslovanja celotne organizacije združenega dela. Pri tem ima še poseben pomen kritično obravnavanje rezultatov gospodarjenja na podlagi podatkov o letnem zaključnem računu.

Namen tega ni samo v tem, da bi bili delavci le seznanjeni z gospodarjenjem in njegovimi rezultati, pač pa predvsem v tem, da bi smotno in racionalno odločali o dohodku svoje organizacije, ugotavljali njene dosežke in slabosti in sprejemali potrebne ukrepe.

Ze drugič podajamo poročilo za celotno delovno organizacijo po ustanovitvi temeljnih organizacij združenega dela Saniteta, Filtri in DSSS. Temeljne organizacije združenega dela so se organizirale kot temeljne organizacije v sestavi delovne organizacije TOSAMA, s sklepom zborov delavcev, z dne 14. 11. 1975.

Delavci organizirani v TOZD, so ustanovili delovno organizacijo Tosama s sklenitvijo samoupravnega sporazuma o združevanju v DO, 6. 2. 1976.

Delovno organizacijo sestavljajo:

- TOZD Saniteta, proizvodnja sanitetnega materiala
- TOZD Filtri, proizvodnja filtrov
- DSSS, ki so jo delavci, organizirani v temeljni organizaciji, ustanovili za opravljanje, v samoupravnem sporazumu o združevanju v delovno organizacijo, določenih skupnih in splošnih zadev.

V skladu z določili Samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo, imata obe TOZD in DSSS tudi lastni žiro račun.

Primerjava uspešnosti poslovanja TOZD in DSSS v tem poslovnem poročilu ne bo posredovana ločeno za vsako temeljno organizacijo in delovno skupnost skupnih služb, ker je to že prikazano v poročilih

TOZD in DSSS, temveč le za celotno delovno organizacijo, kateri podatki so tudi primerljivi s poslovanjem preteklega obdobja. Tudi novi predpisi sistemske narave, ki so bili sprejeti v letu 1978 otežkočajo primerljivost podatkov in s tem možnost realne ocene poslovanja. Novi zakon o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka, ugodno vplivajo na rast celotnega prihodka v primerjavi z letom 1977.

Leto 1978 je bilo za celotno delovno organizacijo zelo pomembno za njen nadaljnji razvoj. Ta pomembnost se odraža predvsem v nadaljevanju in dograjevanju tretje faze investicijske izgradnje, katera traja že od leta 1976 in je tudi po obsegu največja v zgodovini njenega obstoja. Vložiti smo morali maksimum truda in načrtnega dela, predvsem v montaži novih proizvodnih kapacitet, priprava in preureditev proizvodnih in vzdrževalnih prostorov, brez izpada obstoječih proizvodnih kapacitet. Nove investicije so v letu 1978 s povečano proizvodnjo že delno doprinesle svoj delež k boljši realizaciji naših planskih nalog in s tem tudi večjemu dohodku v primerjavi z letom 1977. Tu moram predvsem omeniti novo proizvodnjo netkanega blaga, da vključub velikim objektivnim in delno subjektivnim problemom dosegamo že dobre proizvodne rezultate. Z našo proizvodnjo netkanega blaga pokrivamo vse potrebe za našo nadaljnjo predelavo in se pripravljamo celo na izvoz viška proizvodnih kapacitet. S to proizvodnjo smo prihranili naši delovni organizaciji, kakor tudi naši družbeni skupnosti velika devizna sredstva.

Kako smo delali, gospodarili in kakšni so naši poslovni rezultati v primerjavi z letom 1977 pa nam pokaže tabela I.

Z doseženimi finančnimi rezultati smo lahko zadovoljni z ozirom na velike težave, ki smo jih imeli v teku leta v nadaljevanju izvajanja tretje faze rekonstrukcije, da še nismo v celoti uspeli vključiti v proizvodni proces vse razpolo-

žljive kapacitete, in da so se proizvodni stroški povečevali zaradi rasti cen surovinam, repromateriala in energiji.

Celotni prihodek se je povečal za 19 %, na katerega je bistveno vplival povečani obseg proizvodnje. Delno je na povečanje celotnega prihodka vplivala tudi sprememba cen sanitetnim izdelkom, katere smo povečali v povprečju za 10 % od 5. 7. 1978, po odloku Zveznega sekretariata za tržišče in cene.

Porabljena sredstva so se povečala za 17 %, to je 2 % manj od celotnega prihodka, kar je rezultat boljšega gospodarjenja. Ravno tako lahko ocenjujemo ugodno razmerje oziroma povečanje dohodka za 23 % in čistega dohodka za 24 % v primerjavi z letom 1977.

Zelo pomembni so pokazatelji našega vključevanja v uresničevanje ciljev Resolucije o družbeno ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije in Skupščine občine Domžale, za leto 1978 v primerjavi z letom 1977, ki so prikazani v tabeli II.

Iz navedenega prikaza je razvidno, da smo fizični obseg proizvodnje, rast družbenega proizvoda in dvig osebnih dohodkov dosegli uspešnejše od občinske Resolucije, da pa smo stopnjo zaposlovanja, obseg izvoza in uvoza, kakor tudi produktivnost, izpod stopnje predvidene rasti občinske Resolucije.

Posebno ne moremo biti zadovoljni s prepočasno rastjo produktivnosti v TOZD Saniteta, ki jo povrh tega poslabšuje tudi prekomerna stopnja zaposlovanja, ker nam lahko občutno zmanjša našo uspešnost in pripelje v kritično situacijo. Vse sile in moči moramo usmerjati v povečano produktivnost, kajti ne tako bomo lahko stali na čvrstih temeljih našega nadaljnjega razvoja in dviga osebnega standarda.

Ravno tako je zelo pereče vprašanje pokrivanja našega uvoza z izvozom, kajti izvoz preveč zaostaja za našim uvozom. Zaradi tega smo lahko zaskrbljeni v kolikor ne bomo bolj resno pristopili k izravnavi naše devizne bilance. Menim, da se obe proizvodni temeljni organizaciji, morata izvozu bolj posvetiti, posebno pa komercialni sektor, v izogib proizvodnim problemom v II. polletju letošnjega leta. Tudi uvoz opreme iz zapadnega tržišča pogojuje naš izvoz na ista tržišča.

Zgoraj navedeni podatki so prikaz uspešnosti poslovanja obeh TOZD kot Sanitete in Filtri. Medsebojno sta si dopolnjevali v večini primerov ekonomskih kazalcev uspešnosti, kar je zelo pozitivno vplivalo na končne rezultate poslovanja celotne delovne organizacije.

Tudi ob tej priliki moramo poudariti, da je solidarnost med obojema temeljnima organizacijama bila tudi v letu 1978 zelo pohvale vred-

(Nadaljevanje na strani 3)

(Nadaljevanje z 2. strani)
na. Delavci TOZD Filtri so imeli veliko razumevanje v finančni pomoči v kreditnem odnosu za dopolnjevanje potreb po obratnih sredstvih, posebno pa tudi v pomoči nakupa nujno potrebnih osnovnih sredstev za modernizacijo in za povečanje proizvodnje TOZD Sanite-

ta. Delavci TOZD Filtri so s takim razumevanjem dokazali svojo zavest, da je združevanje dela in sredstev s TOZD Saniteta, tudi njihova največja garancija socialne varnosti, perspektive in razvoja. Tudi delavci TOZD Saniteta so pokazali razumevanje sodelovanja z delavci TOZD Filtri, da v slučaju ka-

kršnega koli izpada proizvodnje filtrov za cigarete, nadaljujejo proizvodnjo izdelkov proizvodnega programa TOZD Sanitete.

Tudi v bodoče si moramo prizadevati za dobro skupno sodelovanje, za solidarnost in za socialno varnost, kar je temelj uspeha in še hitrejšega nadaljnega razvoja.

Tudi kazalci uspešnosti nam v večini primerov prikazujejo boljše rezultate poslovanja v primerjavi z letom 1977. Izjema so le kazalci dosežene akumulacije v primerjavi s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi in v primerjavi z dohodkom kateremu bomo morali v bodoče posvetiti več pozornosti. Kazalci uspešnosti v ustvarjanju dohodka, čistega dohodka in del čistega dohodka za osebne dohodke, v primerjavi s planiranim za 1978, nismo dosegli, ker menimo, da smo si to nalogo zadali preveč optimistično in da jih iz objektivnih in tudi subjektivnih vzrokov nismo mogli realizirati.

Z a k l j u č e k

Analiza družbeno ekonomskega položaja in uspešnosti poslovanja naše delovne organizacije v preteklem letu nam prikazuje realno stanje, ki temelji na podatkih iz razprav o zaključnem računu. Ugotavljamo, da so doseženi rezultati našega dela in poslovanja bili uspešni. Da so delavci v obeh temeljnih organizacijah združenega dela uspešno zaključili svoje delo z ozirom na dane možnosti v proizvodnem procesu in tehnične opremljenosti ter danih tržnih pogojih. Tudi delavci delovne skupnosti skupnih služb, ki združujejo svoje delo s TOZD Saniteta in Filtri, so svoje planske naloge in programe izvršili uspešno in tako s svojim delom pripomogli, da smo leto 1978 tako uspešno zaključili.

Vsekakor pa je ob tej priliki potrebno poudariti, da nas čakajo v bodoče še težje naloge in da moramo ob ugotovitvah o nepravilnostih in pomanjkljivostih, ki so bile nakazane v razpravah o zaključnem računu, vsem tem posvetiti več pozornosti in bolj prislunhni predlogom naših delavcev, v cilju boljšega sodelovanja in doseganja boljših poslovnih rezultatov.

Predvsem moramo delavci Tosame več posvetiti naslednjim ugotovitvam:

— Da je Tosama s svojim tehničnim in tehnološkim razvojem, velikosti zaokroženih tehnoloških celot preseglata stopnja dosedanje samoupravne organiziranosti. Našim delavcem moramo zagotoviti družbeno-ekonomske in samoupravne pravice, da neposredno odločajo o svojem delu in rezultatih dela. Samo z dobro samoupravno organiziranostjo bomo dosegli boljše poslovne rezultate.

(Nadaljevanje na strani 4)

TABELA I	1977	1978	Index
Celotni prihodek	454.186.572	540.574.351	119
Porabljena sredstva	328.788.997	385.499.523	117
Družbeni proizvod	340.216.994	400.343.738	117
Amortizacija	11.427.997	14.844.215	130
Dohodek	125.397.575	155.074.828	123
Čisti dohodek	101.526.117	126.190.453	124

TABELA II	Tosama Index	Občina Index
— stopnja rasti fizičnega obsega proizvodnje	112,5	110
— stopnja rasti družb. proizv.	124,25	109
— stopnja zaposlovanja	108	103
— obseg izvoza	103,1	120
— obseg uvoza	123	115
— produktivnost	103,5	105,5
— osebni dohodki (nominalno 12) realno	106,2	103

Kazalci uspešnosti gospodarjenja

	1977	1978	Index
1. Povprečno uporabljena poslovna sredstva na delavca (v dinarjih)	455.700	472.880	103,8
2. Povprečno uporabljena osnovna sredstva na delavca (v dinarjih)	177.133	195.252	110,2
3. Celotni prihodek v primerjavi s povprečno uporab. obratnimi sredstvi (koef. obrač.)	1,9	2,13	112,1
4. Celotni prihodek v primerjavi s porabljenimi sred. (v %)	138	140	101,4
5. Dohodek v primerjavi s povpreč. uporablj. posl. sred. (v %)	33	36	109,1
6. Dohodek na delavca (v dinarjih)	148.400	169.852	114,5
7. Ustvarjeni čisti dohodek na delavca	120.149	138.215	115,0
8. Akumulacija v primerjavi s povpreč. uporab. posl. sred. (v %)	6,3	6,0	95,2
9. Akumulacija v primerjavi z dohodkom (v %)	19,6	15,6	97,6
10. Dosežena sredstva za investicije (v dinarjih)	19.110.086	20.394.228	106,7
11. Osebni dohodki in sred. skupne porabe na delavca (v dinarjih)	94.473	109.774	116,2
12. Čisti osebni dohodek na delavca mesečno (v dinarjih)	4.369	5.407	123,8
13. Razporejanje sred. za oseb. doh. v primerjavi z dogovor. sred. za osebne doh. po samoupravnem spor. (v %)	85	86,2	101,4
14. Celotni prihodek v primerjavi s planiranim (v %)	89	102	103,0
15. Dohodek v primerjavi s planiranim (v %)	106	98,1	92,5
16. Čisti doh. v primer. s planiranim (v %)	117	105	89,7
17. Del čistega doh. za osebne doh. v primerjavi s planiranim osebnim dohodkom (v %)	109	102	93,6

(Nadaljevanje s strani 3)
 zultate, večji dohodek in osebne dohodke, hitrejši razvoj in večjo socialno varnost delavcev v Tosami. Menim, da je to prioritarna naloga nas vseh in vsako odlašanje škoduje predvsem osebnemu standardu naših delavcev;
 — Da še nimamo urejenih dohodkovnih odnosov med temeljnimi organizacijami in delovno skupnostjo skupnih služb, na princi-

pih svobodne menjave dela;
 — Da moramo naš proizvodni program hitreje razvijati, dati na trg čim več novih izdelkov;
 — Da bomo maksimalno izkoriščali naše proizvodne zmogljivosti in s tem dvigali produktivnost;
 — Da bomo stroške proizvodnje in celotnega poslovanja zmanjšali na minimalno stopnjo in s tem povečali naš dohodek;
 — Da bomo uskladili našo uvozno-izvozno bilanco s tem, da bomo

vso skrb posvetili izvozu naših izdelkov, uvažali pa le tisto kar je nujno potrebno za nemoten proces proizvodnje;
 — Da bomo več pozornosti posvetili planiranju in izpolnjevanju planskih ciljev.

Vsem tem in podobnim vprašanjem bomo morali še v nadalje posvečati največ pozornosti!

Slavko Bajec, oec.

Gospodarjenje v letu 1978

Ker smo glavne rezultate o gospodarjenju v letu 1978 objavili že v Tosaminem biltenu, bomo tokratno poročanje o zaključnem računu omeljili le na ugotovitve o našem

TOZD Saniteta

1. Količinska in vrednostna rast proizvodnje in prodaje je giblje nad planskimi predvidevanji, kar je rezultat visokih investicijskih vlaganj. Ker so investicijska sredstva porabljena, moramo v bodoče skrbeti za rast proizvodnje na podlagi boljšega izkoriščanja in izpolnjevanja obstoječe tehnologije.

2. Zaradi velikih vlaganj v osnovno proizvodnjo (tkalnice, netkano blago, belilnice) ni bila izvršena tudi modernizacija končne izdelave izdelkov, ki se vrši še na dokaj zastareli način. Navedeno dejstvo in premik prodajnega asortimana h končnim izdelkom z veliko ročnega dela je vplivalo na manjšo produktivnost od pričakovane. Zato moramo čimprej posodobiti predelavo gaze in zlasti faze pakiranja, saj nam ročno pakiranje močno zmanjšuje našo uspešnost.

3. Stroški poslovanja se gibljejo le malo počasneje od celotnega prihoda in predstavljajo njegov pomembni delež. Veliko večjo pozornost se mora zatorej posvetiti skrbi za kvalitetno gospodarjenje z reprodukcijskim materialom in vpeljati stimulatívno nagrajevanje na podlagi kriterija direktnih stroškov, ki naj postane eden izmed osnovnih kriterijev.

4. O delu dohodka, ki se namena za svobodno menjavo dela z DSSS je še vedno premalo povratnih informacij in od tod tudi izvira dosti konfliktov. Med pomembnejše cilje moramo uvrstiti tudi ureditev dohodkovnih odnosov z DSSS, temelječih na principih svobodne menjave dela.

5. Doseženi dohodek sicer še ni dovolj visok, da bi nam omogočil nova sredstva za investicije, vendar pa nam omogoča tako razporeditev dohodka, katera zadovoljivo

gospodarjenju, ki so bile zajete v poslovnem poročilu ali izhajajo iz razprav na zborih in sindikalnih skupinah.

pokriva vse vrste porabe dohodka. Tudi rast dohodka je zadovoljiva, saj narašča hitreje kot smo predvidevali. Da bi bil porast dohodka še hitrejši, se moramo prizadevati, da bi spoznanje o tem, da na njegovo višino vplivamo vsi s konkretnim delom in mišljenjem, pridrlo do vsakega posameznika. Povečanje dohodka mora postati glavni del naše akcije za boljše gospodarjenje.

6. Proizvodnja netkanega blaga je še vedno v fazi poizkusnega obratovanja ker dobavitelj še ni izpolnil pogodbenih določil. Pomanjkljivosti linije so predvsem sledeče: 1. manjše tehnične pomanjkljivosti posameznih strojev, 2. impregnirni stroj ne omogoča nanosa vode in veziv, 3. vprašljive so kapacitete sušenja, 4. kvaliteta blaga je še neenakomerna. Kljub tem pomanjkljivostim se kvaliteta postopoma izboljšuje in približuje kvaliteti drugih proizvajalcev netkanega blaga. Z doseženo proizvodnjo pokrivamo domače potrebe, javljajo pa se že potencialni kupci našega blaga.

Realno lahko pričakujemo, da bomo v letu 1979 skupno z dobaviteljem osvojili zahtevno tehnologijo do take mere, kot smo si jo začrtali v investicijskem programu. Zadnji dosežki pri proizvodnji pa tudi kažejo, da se nam bodo že v letu 1979 pričela vračati vložena sredstva za to investicijo, kar za leto 1978 še ne moremo trditi. Očena »izgube« pri proizvodnji netkanega blaga znaša 2,7 milijona, kar je manj kot znašajo penali. Škoda zaradi netkanega blaga torej ne bomo utrpeli, pač pa se nam obetajo velike koristi zaradi tega, ker bomo imeli sodobno lastno tehnologijo in precejšnje možnosti za povečanje dohodka s prodajo blaga na domačem in tujem tržišču.

7. Premajhna skrb za sprotno

in stalno informiranost, ki bi segla na bolj neposreden način do delavca, se je izrazito pokazala ob sprejemanju zaključnega računa (glasovi — proti). Zato moramo razširiti krog tistih, ki posredujejo informacije tudi na tiste strukture, ki do sedaj niso bile vključene, to je na vodje izmen, skupin in delegate. Tovarniško glasilo pa je treba dopolniti z aktualnimi informacijami in podatki.

8. Več pozornosti moramo nameniti planiranju in izpolnjevanju planskih ciljev. Le tako je namreč mogoče obvladati poslovanje in dosežati uspehe. Sprotno spremljanje izvajanja planskih nalog nam bo omogočilo tudi presojo o kvaliteti našega dela in tudi o tem, koliko dohodka lahko namenimo za posamezne oblike porabe.

9. Opredeliti pa se moramo tudi glede naše samoupravne organiziranosti. V ta namen naj se čimprej oživi razprava o že predloženi »Analizi o organiziranju novih TOZD«, kajti le tako se bo lahko zagotovilo zadosti časa za poglobljene razprave na vseh ravneh odločanja.

Gospodarjenje v TOZD Saniteta ni bilo ocenjeno s slabo oceno. Povsod se je ugotavljalo, da se proizvede veliko več in da so istočasno že možnosti za povečanje proizvodnje. Tudi iz gospodarskega načrta za leto 1979 izhajajo enake ugotovitve. Skupna naloga v letu 1979 naj bo torej predvsem gospodarno obnašanje na vseh ravneh in iskanje notranjih rezerv, kajti le od tega si lahko obetamo ugodne rezultate.

Direktor TOZD Saniteta:
 Janez Leskovec

TOZD Filtri

Letni plan rebalansiram zaradi povečanja prodajnih cen v začetku leta je bil presežen z indeksom 109,6 %, proizvodnja v letu 1978 v primerjavi z letom 1977, pa je bila večja za 13,7 %.

Ti doseženi rezultati odstopajo od srednjeročnega razvojnega programa 1978-1982, v katerem je po

(Nadaljevanje na strani 5)

(Nadaljevanje s strani 4)

komercialnih ocenah tržišče za našo proizvodnjo vsako leto manjše. Zato se pri ocenah opiramo predvsem na planirano obdobje enega leta in na dosežene rezultate preteklega leta.

Ce pregledamo proizvodnjo po posameznih mesecih, potem ugotavljamo slab štart v prvih štirih mesecih, zaradi neurejenih plačilnih in ostalih finančnih poslov pri zavarovanju izvoza nismo v tem razdobju v celoti izkoriščali vse strojne zmogljivosti. V tem času smo del zaposlenih premostili v TOZD Saniteto, del zaposlenih pa je opravljal usluge — storitve določenih artiklov za katerih obračun sta se TOZD med seboj dogovorili s Samoupravnim sporazumom. S tem dogovorom smo izpostavili med obema TOZD dohodkovne odnose, čeprav na zelo ozkem področju, ker v proizvodnem procesu nimata stičnih točk.

V razdobju januar — maj smo v TOZD razvili in uspešno uveljavili na trgu nov izdelek, »polnilne vložke za pisalce«.

Zaradi prezasedenosti strojnih kapacitet v drugem polletju, pa smo morali del naročil odkloniti.

V tekočem poslovnem letu je komercialna uspela z našim dobaviteljem osnovne surovine urediti cenen in ekonomičen prevoz acetatnega kabla. Ta uspešna poteza se je odrazila pri nas v proizvodnji, ker nismo imeli poškodb občutljivega materiala, močno pa je razbremenila vse naše pomožne službe, ki sodelujejo pri transportu.

Pravočasna in enakomerna oskrba s surovinami in pomožnim materialom preko vsega leta nam je omogočila sigurno in stalno proizvodnjo, stalno in s tem boljše izkoriščanje kapacitet, kar se je odrazilo tudi na celotnem prihodku.

Ocenjujem, da so DSSS v letu 1978 doprinesle s svojim angažiranjem v TOZD k dobrim poslovnim rezultatom, da pa so ta prizadevanja predvsem kratkoročne tekoče potrebe TOZD. Vsa načrtovana marketinško — razvojna dela in naloge pa so bile spričo kratkoročnih nujnejših del na operativnem področju postavljena na stranski tir.

V proizvodnji, kjer materialni stroški predstavljajo višino, skoraj 75 % od celotnega prihodka, je višina porabe le teh v tehnološkem procesu merilo rentabilnosti.

Pri primerjanju porabljenih sredstev na dejansko proizvodnjo, ugotavljamo, da so ta dosežena v višini 99,40 %.

V obravnavanem obdobju je bil dosežen izvoz v višini 1.811.203 \$ na konvertibilno področje. Zaradi neurejenih plačilnih razmerij je izvoz, ki je bil planiran za leto 1978, delno zakasnil in bil prestavljen v leto 1979. Bolj zaskrbljujoče pa je nizko pokrivanje uvoza z izvo-

zom, ki je v letu 1978 znašalo samo 40,2 %.

Znano je, da se tovrstna proizvodnja na področju, kjer so še največji potencialni kupci zelo hitro razvija, s tem pa se nam zmanjšujejo možnosti prodaje. Opažamo tudi, da je čiste prodaje zelo malo, da imamo v večini primerov opraviti z vezano prodajo in da smo vezani pretežno na enega kupca. Ta spoznanja zahtevajo spremenjeno obliko, obdelavo tržišča, morda z medsebojnim povezovanjem, s sklepanjem dolgoročnejših poslov, z blagovno menjavo izdelkov s surovinami ali podobno.

Izračunani kazalci urne in mesečne produktivnosti primerjani z letom 1977, obračunani po stalnih cenah kažejo ugodno rast. Urna produktivnost merjena v dinarjih na delavčevu uro je narasla za 112,8 %, mesečna produktivnost merjena v ustvarjenih dinarjih na mesec pa je narasla za 119,1 %.

V obravnavanem poslovnem letu TOZD ni imel investicij v tehnološko opremo, za spremenbo ali povečanje osnovne proizvodnje.

Konstruktorska služba je pripravila načrte za spremenjen način oblikovanja in pakiranja varstvene vate »Virbel«, vendar stroj še ni izdelan.

Za izboljšanje delovnih pogojev smo v sodelovanju s tovarno UNIS

pristopili k reševanju mehanizirane odvoza in povezovanja kartonskih škatel.

Projekt celotne transportne proge je bil pred koncem leta dan v poizkusno obratovanje in je opravičil pričakovanja.

V obravnavanem letu sta TOZD prvič registrirano prelivala sredstva za investicije.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev smo TOZD Saniteta dali kredit za nakup tkalskih avtomatov in sušilno razpenjavnega stroja.

Naslednja velika investicija, ki se v Saniteti pripravlja pa naj bi oila že na principih združenja dela in sredstev, organi so investicijo že potrdili, ni pa še jasna višina sredstev obeh TOZD.

Vsa planska predvidevanja v nadaljnji proizvodnji nakazujejo padajoči trend, tudi razmere v Jugoslaviji se gibljejo v tej smeri, dejanska proizvodnja pa se od teh napovedi razlikuje. Zadnje tržne analize izdelane v letu 1978, nakazujejo zmanjševanje proizvodnje spričo novih proizvajalcev, ki so locirani bližje potrošnikom in z njimi tehnološko, komercialno povezani.

To je bil tudi vzrok, da nismo modernizirali, oziroma dokupovali novih strojev za izdelavo filtrov.

Franc Cerar ing.

DSSS

Gospodarjenje v DSSS podajava

Vsebina	Doseženo 77	Doseženo 78	Index
1. prihodek dosežen s prodajo na domačem trgu	15	27	177
2. prihodka v okviru OZD	1.182	7.001	592
3. prihodka iz svobodne menjave dela	35.781	44.183	123
I. CELOTNI PRIHODEK (1 do 3)	36.978	51.211	138
5. porabljen mat. in proizv. storit.	6.741	11.208	166
6. stroški reklame in propag.	164	50	31
7. reprezentančni stroški	97	56	58
8. dnevnice in druga povračila stroškov	1.918	2.324	121
9. drugi poslovni stroški	1.096	1.325	121
10. razlika zalog	-686	1.014	—
II. PORABLJENA SREDSTVA (5 do 10)	9.330	15.977	171
III. DOHODEK (I — II)	27.648	35.234	127
11. prispevki SIS	1.135	809	71
12. ostale obveznosti	1.303	1.428	110
IV. DOHODEK PO NAMENU (11 in 12)	2.438	2.237	92
13. del ČD za OD in prejemke	21.829	27.820	127
14. del ČD za svobodno menjavo dela	—	645	—
15. del ČD za stan. izgradnjo	898	1.894	211
16. del ČD za skupno porabo	2.482	2.637	106
V. ČISTI DOHODEK (13 do 16)	25.210	32.997	131

(Nadaljevanje na strani 6)

mo s podatki v celotnem prihodku, dohodku, čistem dohodku in njihovi razporeditvi primerjalno z letom 1977 (v tisoč din):

(Nadaljevanje s strani 5)

Celotni prihodek DSSS je zelo porasel tako glede na plan kot na leto 1977. Iz podatka v točki 2. (prihodki v okviru OZD) je razvidno, da sta glavna razloga v tem, da je vrednost toplega obroka celotne delovne organizacije evidentirana v delovni skupnosti skupnih služb (din 3.314.000,—) in pa izdelava novih osnovnih sredstev in investicijsko vzdrževanje TOZD. Isti razlogi so tudi za porast materiala s tem, da so v tej postavki stroški goriva oz. kotlarne.

Pri porastu sredstev za OD ni razlogov v uporabi osnov in meril, ker so ta enotna za delovno organizacijo, niti ne zaposlovanje, ker je bilo v okviru plana, ampak predvsem večja masa kategorij in pa da dopolnilno delo (nadure) ni bilo planirano.

Gospodarjenje z združenimi sredstvi skupne porabe

S 1. aprilom 1978 se vodi poslovanje z združenimi sredstvi na posebnih računih in se za ta sredstva izdelata tudi posebna bilanca. Osnovni podatki za leto 1978 so naslednji (v tisoč din):

1. Sredstva za stanovanjsko izgradnjo

a) dohodki v letu 1978	
— saldo 1. 1. 1978	244
— združevanje 45 % prisp.	2.781
— vračilo vezanih sredstev	230
— vračilo stanov. posojil	445
— obresti	44
— 45 % prisp. od izplačil iz skupne porabe	72
Skupaj	3.816

b) izdatki za stanovanjsko izgradnjo

— odplačilo anuitet	1.165
— dano posojilo	200
— vezava sred. pri banki	1.286
— provizija banke	148
— obresti	2
— Skupaj	2.801

2. Sredstva skupne porabe

a) dohodki v letu 1978	
— saldo 1. 1. 1978	226
— refundacija prispevkov za otroško varstvo	38
— odplačilo kreditov za stanovanja	40
— združevanje sredstev	8.409
— ostali prihodki	9
Skupaj	8.722

b) Izdatki za skupno porabo

— izdatki iz sklada skupne porabe skupaj	5.942
— financiranje krajevnih skupnosti	274
— klub samoupravljalcev	18
— kanaliz. Vir-Radomlje	1.828
— SIS za letališki promet	77
Skupaj	8.139
saldo 31. 12. 1978	583

Podrobnejši podatki o izdatkih iz sklada skupne porabe so navedeni v poslovnih poročilih.

Janez Kralj, dipl. oec.

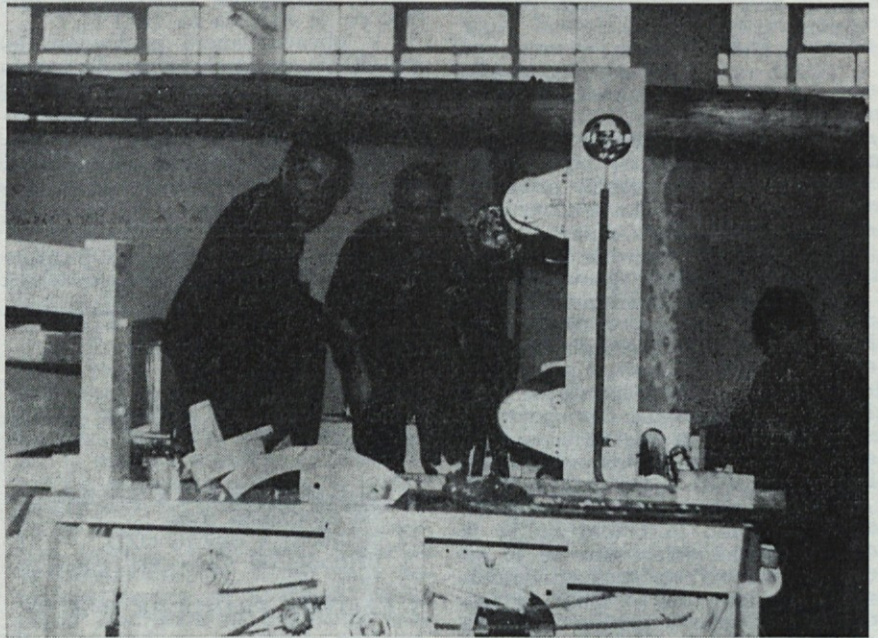
Obravnava II. dela Gospodarskega načrta za '79

V decembru 1978 so delavski sveti po predhodni javni obravnavi potrdili I. del Gospodarskega načrta in s tem sprejeli osnovne planske zadolžitve obeh TOZD in DSSS v letu 1979. Sledila je faza ovrednotenja potrjenih količinskih planov, pri čemer so bili upoštevani tržni pogoji, zakonski predpisi in določila sprejetih samoupravnih sporazumov in internih aktov. Vrednostni plani in načrtovani finančni rezultati temeljnih organizacij in delovne organizacije so zbrani v predlogu II. dela Gospodarskega načrta. Obravnava planiranega uspeha poslovanja naj bi potekala podobno kot obravnava doseženih rezul-

tatov v letu 1978. Povzetki gradiva so objavljeni v izrednem glasilu Bilten št. 5, ki naj bi ga prejel sleherni delavec, celotno publikacijo pa sprejmejo delegati v samoupravnih organih in delegacijah, delegati v organih družbenopolitičnih organizacij in poslovodni delavci.

Uspešno izvedena javna obravnava, ki bo tvorno prispevala k določitvi ciljev poslovanja v tem letu, je pogoj, da bo spremljanje gospodarjenja med letom in preverjanje uresničevanja planiranih ciljev stalno izvajano, ter da bodo ukrepi za doseganje postavljenih ciljev pravočasni.

M. J.

Montaža novega stroja

Maloprodajne cene

V uradnem listu SFRJ št. 1 od 6. januarja tega leta je bil objavljen Samoupravni sporazum o spremembi zadržanih cen in prehoda na maloprodajne cene brez prometnega davka? Predvsem moram poudariti, da nam prinaša mnogo več reda in prodajne discipline na našem enotnem jugoslovanskem trgu. Samoupravni sporazum popolnoma prepoveduje odobravanje raznih rabatov, super rabatov in kasaskontov, pač pa je dogovorjena udeležba v skupnem prihodu med proizvajalno in prometno organizacijo. Maloprodajno ceno smo oblikovali tako, da smo dosedanje bruto cene povečali za

Kaj nam prinaša Samoupravni sporazum o spremembi zadržanih cen in prehodu na maloprodajne cene brez prometnega davka? Predvsem moram poudariti, da nam prinaša mnogo več reda in prodajne discipline na našem enotnem jugoslovanskem trgu. Samoupravni sporazum popolnoma prepoveduje odobravanje raznih rabatov, super rabatov in kasaskontov, pač pa je dogovorjena udeležba v skupnem prihodu med proizvajalno in prometno organizacijo. Maloprodajno ceno smo oblikovali tako, da smo dosedanje bruto cene povečali za

(Nadaljevanje na strani 7)

(Nadaljevanje s 6. strani)

25 %, kjer so vključeni vsi dose-
dani prodajni pogoji, kakor rabat,
super rabat. Od tako formiranih
maloprodajnih cen je udeležba pro-
metnih organizacij v skupnem pri-
hodku za kritje stroškov prometa
zelo različna z ozirom na promet-
no dejavnost.

- Veletrgovine so udeležene do 12 % za kritje stroškov prometa
- Veletrgovine so udeležene do 10 % za kritje stroškov prometa
- Velike trgovske hiše (na primer NAMA) so udeležene do 28 % za kritje stroškov prometa
- Maloprodaja in lekarne do 18 % za kritje stroškov prometa.

Osnova udeležbe je maloprodaj-
na cena izdelka.

To so zgornji limiti, o konkretni udeležbi v skupnem prihodku za posamezno prometno organizacijo pa sta pooblaščen glavni direktor in vodja komercialnega sektorja, da v soglasju s prometnimi organiza-
cijami določajo njihovo višino. De-
litev skupnega prihodka pa se iz-
vrši po sporazumu med proizvo-
dno in prometno organizacijo. V na-
šem primeru imamo take sporazu-
me največ do 30 dni, le v izjemnih
primerih do 60 dni.

Iz zgoraj navedenega lahko skle-
pamo, da Zakon o združenem delu
bitveno spreminja medsebojne od-
nose tudi na področju proizvodnje
in prometa v delitvi skupnega pri-
hodka v primerjavi s starim nači-
nom poslovanja, kar je vsekakor
v korist vseh delavcev.

S formiranjem maloprodajnih
cen so dani vsi pogoji za čvrsto po-
vezovanje med proizvodnimi in pro-
metnimi organizacijami v združevan-
ju dela in sredstev ter dohodkov-
nih odnosov. Samoupravni spora-
zumi s prometnimi organizacijami
so prišli do popolnega izraza z ob-
likovanjem maloprodajnih cen in
sporazuma o udeležbi v skupnem
prihodku. Način dela naše prodajne
službe se je in se bo v bodoče bi-
stveno spremenil, prehajamo od
kratkoročnega ter več ali manj sti-
hijskega poslovanja k do več, na-
trajno in plansko poslovanje, ki te-
melji na medsebojni delitvi dela,
ciljev in nalog, določenih v planu
ter v skladu z obveznostmi, ki smo
jih prevzeli po samoupravnem spo-
razumu.

Slavko Bajec oec.

ZAHVALA

Ob težki izgubi moje drage ma-
me, se najtopleje zahvaljujem vsem
sodelavcem za izraženo sožalje, ter
premostvo na njeni zadnji poti.

Posebna zahvala oktetu TOSA-
MA za ganljive žalostinke, sodelav-
cem pomožnih obratov za cvetje
ter sindikatu za denarno pomoč.

Vsem iskrena hvala

Dano Juteršek

Zgodovinska pot uveljavljanja naše žene

Na konferenci žena — socialistk,
kot sekcija II. internacionale (u-
stanovljena 14. 7. 1889 v Parizu), ki
je bila 7. marca 1910 v Köbenhav-
nu, so na predlog Klare Zetkin,
predsednice sekcije, sprejeli sklep,
da se ta dan, to je 8. marec, pro-
glasi za dan borbenih žena vsega
sveta.

Socialna in politična gibanja
žensk za svoje osnovne pravice-
emancipacijo, enakopravnost v
družbi, volilno pravico, zaščito dru-
žine in drugo, se začnejo takoj po
francoski buržoazni revoluciji (14.
7. 1789) in imajo dve smeri:

a) Že pred revolucijo pa je zelo
znano feministično gibanje, ki je
naperjeno zoper moške v prepriča-
nju, da so moški glavni krivci za
neenakopraven položaj žena ne gle-
de na razredno pripadnost; to giba-
nje se je zelo razvilo v drugi polovi-
ci 19. stoletja v ZDA, Franciji in de-
loma deželah Beneluxa.

b) Proletarsko gibanje žensk v
prepričanju, da je glavni krivec sla-
bega družbenega in socialnega po-
ložaja žena pogojen z družbenim,
razrednim oziroma socialnim siste-
mom izkoriščanja. Zato je tudi za
žene edina osnovna pot borbe v
celotnem naprednem revolucionar-
nem razrednem delavskem gibanju,
kjer sodelujejo kot enakopraven
partner z vsemi delavci sveta. Leta
1865 je v ZDA Luisa, Otto Peters
ustanovila večjo organizacijo v borbi
za volilne pravice (Suffrage) Su-
frazetke.

Po ustanovitvi 2. internacionale
(14. 7. 1889 v Parizu), pa se zelo
razišri in razvije proletarsko giba-
nje žena socialistk pod vodstvom
Klare Zetkin, Vere Figner, Roze
Luksemburg in Dolores Ibaruri-La
Pasionara. V okviru 2. internaciona-
le je redno in samostojno delovala
ženska sekcija največkrat kot naj-
bolj revolucionarni del druge inter-
nacionale. Niso redki primeri, ko
so ženske nastopale mnogo bolj re-
volucionarno kakor moški.

Med I. in II. svetovno vojno so
si žene v Evropi že pridobile ne-
katere osnovne pravice, predvsem
volilno pravico, zmanjšanje delov-
nega časa, socialno zaščito, pravico
do dela itd.

Po 2. svetovni vojni začnejo
delovati množične ženske organiza-
cije v Aziji, Afriki, Latinski Ame-
riki. Skupaj deluje danes v svetu
56 mednarodnih ženskih organiza-
cij. Največja med njimi je Medna-
rodna demokratična federacija že-
na, ki je bila ustanovljena 29. 11.
1945 v Parizu.

Jugoslavija

a) V stari Jugoslaviji

Jugoslovanske žene so bile ves
čas zelo borbene in aktivne, tako

v mednarodnih organizacijah, še
bolj pa v domovini. V času stare
Jugoslavije so stale ob rami delav-
skemu razredu in v vrstah KPJ.

Na primer leta 1934 je v Trbov-
ljah in Zasavju štrajkalo 2.000 že-
na. Leta 1935 je po ulicah Zagreba,
pred nemškimi konzulom demon-
striralo za mir in proti nacizmu
nad 5.000 žena. Leta 1936 so za mir
in svobodo v okviru nove ljudske
fronte žene zbrale nad 600.000 pod-
pisov. Leta 1935 je bilo na Zletu
Svobod in prosvetnih društev v Ce-
lju preko 2.000 žena delavk, intelek-
tualk in kmetic.

b) v času NOB:

6. 12. 1942 je bila v Bosanskem
Petrovcu pod vodstvom KPJ in LF
ustanovljena antifašistična fronta
žena (AFŽ), leto pozneje pa so bile
formirane AFŽ organizacije v vseh
pokrajinah Jugoslavije. Na IV. kon-
gresu AFŽ Jugoslavije je prenehala
z delom AFŽ in so ženske osnovale
novo, širšo organizacijo (Zvezo že-
nskikh društev Jugoslavije), na samo-
upravni osnovi, ki je prevzela šir-
še naloge o vlogi žene v izgradnji
samoupravnega socializma. Danes
v Sloveniji delujejo sveti za druž-
beno aktivnost žensk.

V partizanskih vrstah se je s
puško v roki borilo nad 100 tisoč
žena, od katerih jih je 25.000 pad-
lo, 40.000 je bilo ranjenih. 1.900 že-
na so nosilke spomenice 1941, 63
pa je bilo proglašanih za narodne
heroje.

Dan žena ne sme biti samo os-
mi marec, ampak vsi dnevi in letu.
Tako kakor dejansko žena deluje
v družbi. Za našo ženo današnjega
dne je značilno zelo veliko obreme-
nitev z delom v proizvodnji, ozi-
roma redni zaposlitvi ter v družini.
To je še posebej važno za Sloveni-
jo, ko je od skupno 720.000 zapo-
slenih skoraj polovica žensk ali
43 % vseh zaposlenih. Med skupni-
mi nalogami za izboljšanje družbe-
nega in osebnega položaja žena so-
dijo zlasti:

- nadaljnje izboljšanje delovnih
razmer za ženo;
- hitrejši dvig in rast družbenega
standarda: šole, celodnevno bi-
vanje; vzgojno varstvene ustano-
ve, preventivno zdravstvo; pre-
vozi na delo in z dela;
- več vlaganja in naporov za stro-
kovno in družbeno usposabljan-
je žena, da bodo še bolj kos
novim nalogam;
- še večje vključevanje v družbe-
nopolitično samoupravno življe-
nje;
- več pozornosti vzgoji in uspo-
sabljanju družine kot celote;
- posebno pozornost socialno šib-
kim družinam v katerih nosi
glavno breme prav žena.

Kaj menijo naše sodelavke o 8. marcu - Dnevu žena

Ob 8. marcu — Dnevu žena smo priče marsikateremu pogovoru o pomenu tega praznika, nekje naglas, organizirano, nekje pa za vogalom, koder tako radi včasih malo pokritiziramo.

Na uredniškem odboru našega lista smo se odločili, da povprašamo nekaj sodelavk kaj menijo o tem prazniku in njegovem pomenu. No, prvo vprašanje, kaj menite o 8. marcu, dnevu žena, smo dobili naslednje odgovore:

Cerar Andreja: »Generacije žensk pred nami so si ta dan priborile skozi dolgotrajno borbo za enakopravnost in prav je, da se ob tem dnevu spomnimo tudi vseh tistih ki so v tej borbi izgubili tudi svoje življenje.«

Kveder Poldka: »Zame je to navaden delovni dan, kot vsak drug. Praznovanje tega dne se je od prvotne oblike že žal precej izrabilo in ravno zato mislim, da je prav, da je to kar deloven dan.

Limovšek Milena: »Veliko premalo je, če se spomnijo naši možje in sodelavci nas žensk samo ob 8. marcu.«

Bandelj Helena: »Menim, da imamo ženske zaenkrat še veliko več dela in takoimenovanih hišnih obveznosti in zato tega dne ne smemo ukiniti. Govori se namreč, da se namerava ta dan opustiti. To ni prav. Vsaj zaenkrat še ne.«

Malči Lenček: »Lepo je, da se naši najbližji in družba vsaj enkrat na leto spominja nas žensk in nam posvetijo malo več svoje pozornosti.«

Ani Cedilnik: »Ta dan smo ženske res deležne malo več pozornosti kot običajno. Kljub temu, da

dan mine ravno tako, delavno kot kak drug. Toda tudi vse ženske ne praznujemo tega praznika enako. Ene zelo burno, jaz pa včasih še ne vem, da praznik sploh je.«

Milena Markovič: »Praznovanje dneva žena ima že svojo tradicijo in tudi me mlajše jo bomo nadaljevale. Ker pa toliko sedaj že govorimo o enakopravnosti pa praznovanje že izgublja svoj prvotni pomen.«

Drugo vprašanje se je glasilo: »Ali mislite, da boste z bonom, ki ste ga prejeli v delovni organizaciji, kaj bolj enakopravni z moškimi?«

Malči Lenček: »Mislim, da se enakopravnost ne more enačiti z bonom in da gre tu le za obliko pozornosti. Le bon je premalo vreden. Rož nam ni treba kupovati, saj tako hitro ovenejo.

Kveder Poldka: Ženske v naši delovni organizaciji ustvarimo pretežni del dohodka in so tudi ti boni rezultat našega dela. Ni mi pa jasno, zakaj je ta bon že tri leta skoraj enako vreden.«

Limovšek Milena: »Z bonom ne bomo nič bolj emancipirane. To je le gesta družbe, ki pač v taki obliki izrazi pozornost do žena.

Cerar Andreja: Čas bi bil, da bi začeli razmišljati tudi o kakšni drugi obliki pozornosti ob našem prazniku. O tem bonu in njegovi vrednosti je že toliko govora vsako leto, v negativnem smislu, ne spremeni pa se nič.

Bandelj Helena: Z bonom smo sicer zadovoljne, kajti je le denar, katerega vsi po vrsti danes še rabimo. Ne zdi pa se nam prav, da je vrednost tega bona po različnih delovnih organizacijah različna in se včasih čutimo kar malo prikrajšane.«

Ani Cedilnik: »Vrednost bona se mi zdi dovolj visoka in na tak način najboljše omogočimo, da si vsaka žena kupi pač tisto, kar se ji zdi najbolj primerno. Upam pa si trditi, da bi se večina žensk v naši delovni organizaciji rade volje odpovedale temu denarju, če bi z njim ali pa na kak drug način organizirala zdravstveno, zobozdravstveno službo, katero pri nas tako rabimo. S takšnim ukrepom bi gotovo tudi zmanjšali bolniško.«

Milena Markovič: »Ko bomo popolnoma enakopravne, sigurno tudi bonov ne bomo dobile. Dokler pa nismo, pa je prav, da ga, čeprav s tem nismo nič bolj enake moškim, malo pa se le približamo njihovim precej višjim osebnim dohodkom.«

In še zadnje vprašanje: »Na katerih področjih dela v naši delovni (Nadaljevanje na strani 9)

(Nadaljevanje s strani 8)
 organizaciji po vašem mnenju ženske niste enakopravne z moškimi?»

Malči Lenček: »Delavke imamo v Tosami v samoupravnih organih, v sindikatu in drugod ravno toliko besede kot moški. Zdi pa se mi, da so sestanki naše sindikalne skupine in samoupravnih organov v katerih članica sem, precej poredke, in da smo včasih izključeni iz toka dogajanj v našem TOZD. Želeli bi, da se večkrat sestanemo in pogovorimo o problemih, ki nas tarejo.«

Kveder Poldka: »Pri nas imamo dela še vedno preveč strogo ločena na moška in ženska. Moška dela so tudi zaenkrat še veliko bolj nagrajena kot ženska, kar pomeni, da so osební dohodki naših sodelavcev tudi na koncu meseca precej višji, kot naši. Na športnem področju in pri gasilskem društvu, katerega članica sem, pa lahko trdim, da smo enakopravne in da nas moški gledajo kot sebi enake.«

Limovšek Milena: »Ženske se predvsem v nekaj zadnjih letih v naši delovni organizaciji kar precej uveljavljamo, posamezne zasedajo zelo odgovorna in zahtevna delovna mesta. Menim, da je to precejšen korak naprej k popolni enakopravnosti žensk. V samoupravnih organih, delegacijah zborov združenega dela pri skupščini občine Domžale pa naša beseda pomeni ravno toliko kot od kakega moškega in za to področje si upam trditi, da smo popolnoma emancipirane.«

Bandelj Helena: »Delo, ki ga opravljamo ženske je pri nas ravno toliko pomembno, kot moško delo in lahko rečem, da je tudi enakovredno, kar pa zavisi od zahtevnosti, in teže dela. Na tem področju ženske nismo zapostavljene.«

membne. Konkretno v naši sredini, koder delam se že dolgo časa skupaj s sodelavci borimo za izboljšanje delovnih pogojev in okolja, pa nas nihče resno ne vzame. Resnično delamo v nemogočem okolju.«

Milena Markovič: »Če primerjamo nagrajevanje med moškimi in ženskami v našem oddelku se mi zdi, kljub temu, da opravljamo različna dela, le prevelika razlika in to je zame tudi odraz tega, da je še vedno ženska v naši delovni organizaciji malo manj vredna od moškega.«

Cerar Andreja: »Velikokrat smo za to, da nismo še tako emancipirane kot bi lahko bile, ženske tudi same precej krive. Zase menim, da sem zaenkrat še enakopravna, druge sodelavke pa naj to pač same povedo.«

Franci Arnuš

pri obnovi porušene domovine. In kako je danes? Danes so ženske po zakonu pri nas enakopravne in uživajo pravice, za katere se mnogi še borijo. Kljub temu pa je še kopic problemov.

Slovenija je v Jugoslaviji prva in tudi na svetovni ravni na vrhu, glede števila zaposlenih žensk. Zato je popolnoma jasno, da dela večina žen kar »dvojno službo«. Velika večina žensk meni, da jih družina, vzgoja otrok, urejanje doma, še vedno veliko bolj bremeni kot može. To pa je gotovo tudi največji vzrok, da ženske niso enakovredno zastopane v organih samoupravljanja, družbeno-političnem življenju, delegatskih skupščinah, ipd. Ni pa to edini vzrok, včasih botruje majhnemu odstotku žensk pri tem tudi npr. slaba izobrazba, nezainteresiranost, neinformiranost in podobne ovire.

Da pa se bo vse to čim prej premaknilo na bolje, je treba reči konkretno besedo: pospešeno moramo reševati probleme otroškega varstva, osnovnega šolstva, družbene prehrane, nato pa nudenje primerne izobrazbe ob delu. Le tako se bodo žene, matere, vsaj malo razbremenile in posvetile več časa sebi.

Leto '79 - mednarodno leto otroka

Generalna skupščina OZN je že pred dvema leti, na svojem 31. zasedanju proglasila leto 1979 za — Mednarodno leto otroka.

Včasih je bil v navadi teden otroka, običajno v jeseni ob začetku pouka, kar je prišlo mnogim kar prav. Letošnje leto pa je v celoti namenjeno otrokom po svetu. In prav je tako, zakaj leto otroka bi moralo biti vsako leto, vseh 365 dni. Včasih smo se samo ob tednu otroka delali sila aktivne, prizadevne in veliko govorili, nato pa spet zaspali v svojem optimizmu. Letošnje leto nam daje veliko priložnosti za akcijo, leto otroka se je začelo z januarjem in tudi naša država se je aktivno vključila vanj. Prav v tem letu je treba spremeniti, t. j. izboljšati življenjske pogoje otrok na svetu, v vsaki državi, seveda tudi v svoji najbližji okolici. Narodi sveta, s tem, ko omogočajo otrokom varen, zdrav in celovit razvoj, izpolnjujejo obveznosti iz človekovih pravic.

Generalna skupščina OZN je med drugim izdala tudi deklaracijo o pravicah otrok; to so pravice in svoboščine, ki jih morajo uživati vsi otroci sveta, ne glede na spol, barvo kože, narodnost, veroizpoved ipd. Prvi pogoj za vse to pa je mir

(Nadaljevanje na strani 10)

„Mamica čestitam ti za 8. marec“ ...

Spet je koledar pokazal 8. marec in spet je bilo obilo lepih besed ob Dnevu žena, poljubov, daril in obljub ...

Izreči le besede v namen prazniku samemu je puhlo dejanje, res samo obljube. Izkažimo se raje z dejanji, ki bodo pripomogla, da se bodo kar najhitreje popolnoma uresničile besede Klare Zetkin — potrditev velike vloge in pomena, ter resnična enakopravnost žensk v svetu. Utopični socialisti in prvi feminist, Fourier, je dejal: »Po položaju ženske v družbi, se vidi naprednost te družbe.«

Matere, žene in dekleta so vsekozi precej prispevale k današnjemu »svetlemu vsakdanu«. Spomnimo se lahko, kako so se borile za volilno pravico, bile enakovredni borci v času vojne in nato delavke

Ani Cedilnik: »Moški imajo pri nas še vedno večjo veljavo kot ženske, katere smo včasih manj po-

(Nadaljevanje s strani 9)

na svetu. Razburjeno sprejemamo novice o bojih v Aziji. Vietnamsko-Kitajski spopad je resen in ogroža svetovni mir. Vojna je kruta in z vso grozoto smrtonosne tehnike in zla hotenja, ogroža tudi življenja nedolžnih otrok in njihov razvoj. Mi smo za mir! Mlajšim rodovom hočemo vsaj ohraniti, če ne že izboljšati pogojev življenja. To je naša dolžnost. Predvsem je željeno, da bi se v tem letu čim več naredilo resnično za otroke, da ne bi ostalo samo pri besedah.

Dokazano je, da je predšolska vzgoja sila pomembna, ker ima odločilen vpliv na ves otrokov nadaljni razvoj. Popolnoma jasno je, da mora otrok živeti urejeno življenje, materialno varno, predvsem pa živeti in odrasčati v družini. S tem pa ni rečeno, da mora vso skrb za

vzgojo otroka imeti le mati z izgovorom — mati je otrokova najboljša prijateljica. (O problemih žena, zaposlenih mater, si preberite na str. 7). Za srečno otroštvo in skladen razvoj otrokove osebnosti je potrebna poleg vsega, ljubezen, razumevanje in dobrina matere in očeta. Če gremo le nekoliko naprej, zadanemo ob vedno nerešljivo; pretresni vrtci in šole, v katerih otrok prav tako prejema vzgojo in napotke za življenje.

Otrok potrebuje posebno nego, skrb in zaščito že pred rojstvom, kakor tudi po njem, človeštvo pa je dolžno dati otroku najboljše kar ima.

Otroci so naše največje bogastvo — Titovo sporočilo. Otroci imajo pravico do šolanja, vzgoje, kulture, športa, glasbe... Te besede pa so kot nalašč za razmislek

za bližnji — »Referendum o 3. samoprispevku — za otroke«. To bo tudi največja in najodgovornejša akcija v okviru leta otroka v naši občini. Njen uspeh je odvisen od nas.

Dve novi knjigi

VRTNA ENCIKLOPEDIJA

Državna založba Slovenije je izdala slovensko priredbo znamenite Laroussove VRTNE ENCIKLOPEDIJE, ki je delo skupine strokovnjakov pod vodstvom Mauricea Coutanceauja, profesorja na pariški Ecole nationale d'Horticulture. To obsežno enciklopedično delo, ki ga prevajajo po vsem svetu, je prirejeno za domače razmere in prinaša vse o gojenju, vrstvu in razmnoževanju rastlin. V posameznih poglavjih obravnavajo avtorji zelenjadne vrtove, sadovnjake, okrasne vrtove in nasade, cvetlične gredice, vzpenjalke, senčne rastline, vodne in močvirske rastline, sredozemski vrt, steklene rastlinjake, rastline v hiši itd.

Enciklopedija prinaša tabele in skice, ob strokovnih latinskih imenih rastlin pa so navedena tudi slovenska imena.

Knjiga, ki so jo prevedli in priredili domači strokovnjaki, je tematsko urejena in natisnjena v štirikrakovni tehniki s črno-belimi ilustracijami in prilogami v barvah.

VRTNA ENCIKLOPEDIJA je namenjena vsem, ki jih zanima vrt in cvetje in ki bi radi izpolnili, poglobili svoje znanje: v eni knjigi je zbrano bogato gradivo o umetnosti vrtnarstva, kot rezultat znanosti in dolgoletnih izkušenj.

VRTNA ENCIKLOPEDIJA učinkovito dopolnjuje tovrstno strokovno literaturo pri nas.

450 strani velikega formata od tega 80 strani v barvah.

Pl. 600.- din.

Knjige lahko kupite v vseh knjigarnah, na obroke pa jih lahko naročite pri Državni založbi Slovenije, Mestni trg 26, Ljubljana.

S ŠTIRINAJSTO DIVIZIJO (četrti izpopolnjena izdaja)

Fotomonografija, izdana ob 35. letnici pohoda XIV. divizije na Štajersko.

Dragocen dokument o vzponu in znamenitih bojih XIV. divizije, ki jo je vojni fotoreporter Jože Petek leto dni spremljal na njeni zmagoviti bojni poti.

»Borci XIV. divizije so prehodili herojsko pot, dolgo 500 km, pot, ki je zarisana s krvjo najboljših sinovov in hčera Slovenije, in so veliko prispevali ne le k osvoboditvi Slovenije, temveč vse naše dežele. (Iz govora J. B. Tita 27. aprila 1969 v Velenju)

133 strani vel. formata, pl. 200 din.

ODLOČITEV »ZA« — ŠE LEPŠA PRIHODNOST

VSEH OTROK V OBČINI DOMŽALE

Smučali smo na Krvavcu

Mnogo slišimo, beremo, se pogovarjamo o rekreaciji delovnega človeka. Hiter tempo vsakdanjega življenja terja od nas včasih nevzdržno počutje, glavobole, bolečine tu in tam. V velikih primerih si te tegobe odženemo s sprehomdom po gozdnih poteh ali bodisi s katerim od športov.

Tudi v naši delovni organizaciji nudimo rekreacijo v telovadnici, keglanje, letos pa smo prvič organizirali 1-tedenski smučarski tečaj na Krvavcu.

Vsak začetek je težak, pravimo! Prijavilo se je sicer dokaj skromno število — le 15 delavcev, v starosti od 20 do 50 let.

Pod vodstvom Zdravka Štruklja smo se vsak dan, 5 dni zapovrst-

jo, odpeljali na Krvavec. Zvečer smo se utrujeni, vendar nasmejanih obrazov vračali domov. Vreme nam ni bilo najbolj naklonjeno, a smo kljub temu vztrajali po krvavških smučinah, do poznega popoldneva, le zadnji dan nas je megla in ledeni mraz malo prej preprodila v dolino.

Pogovarjala sem se s tečajniki o njihovem vtisu, mnenju. Vsi v en glas so izražali nepopisno zadovoljstvo, z željo, da se ta zvrst športa, ki je tako zdrava za človekovo telo, nadaljuje, odnosno prihvati k temu še več delavcev kolektiva.

Lepo je bilo, k sreči pa še brez poškodb!

Udeleženci tečaja na Krvavcu

Osebne vesti

Rojstni dan praznujejo od 12. 3. do 11. 4. 1979:

Otroška konfekcija:

22. 3. Gorjup Ivanka, 24. 3. Vlahinja Pepca.

Sanitetna konfekcija

1. 4. Babič Stanka, 21. 3. Blatnik Marija, 19. 3. Hribar Joži, 7. 4. Heine Mira, 20. 3. Horvat Joži, 30. 3. Janežič Erna, 30. 3. Kosar Marija, 3. 4. Kurent Marija, 27. 3. Kormatin Neva, 6. 4. Marinšek Justina, 7. 4. Novak Jana, 4. 4. Rojč Draža, 24. 3. Slapnik Stoja, 25. 3. Sušnik Marija, 11. 4. Urbanija Ani, 1. 4. Varaždinac Tončka, 26. 3. Zalaznik Ivanka, 31. 3. Starbek Minka.

Mikalnica

6. 4. Pavli Ivica, 26. 3. Burja

Marko, 29. 3. Adamič Lojzka, 5. 4. Cerar Marija, 8. 4. Dolenc Tinca, 21. 3. Igljič Joži, 15. 3. Kocjančič Vojka, 31. 3. Križman Milica, 26. 3. Korant Helena, 10. 4. Lavrič Stanka, 16. 3. Lovšin Rozi, 4. 4. Limoni Vlasta, 27. 3. Mav Francka, 15. 3. Ozmec Metka, 7. 4. Rogelj Marjana.

Tkalnica ovojev

11. 4. Oražem Marjan, 9. 4. Pelc Tončka, 16. 3. Kremič Joži.

Avtomatska tkalnica

28. 3. Mav Pavle, 22. 3. Fotivec Alojz, 2. 4. Cebulj Dora, 7. 4. Blažević Marija, 17. 3. Hriberšek Joži.

Pripravljalnica

27. 3. Kasagič Lojzka, 16. 3. Sedeljšak Stanka, 4. 4. Dolinar Franc.

Belilnica

6. 4. Dimić Peter, 15. 3. Klopčič Slavko, 12. 3. Škrbe Andrej, 1. 4. Urbanija Anton.

Kultura — del dru-

žbene zavesti

Obisk predstave v ljubljanskem Mestnem gledališču

Januar in februar sta kulturno zelo bogata meseca. S tem mislim predvsem na številne pomembne dogodke, oz. obletnice, ki so povezane s slovensko kulturno dediščino.

Spominjamo se 23. januarja 1878, ko se je rodil predstavnik slovenske moderne, Oton Župančič. 8. februarja 1849 je v Kranju umrl naš veliki slovenski pesnik dr. France Prešern. Kljub temu, da se taktirat niso zavedali in cenili umetnika v svoji sredi, pa od leta 1945 (Nadaljevanje na strani 12)

TOZD FILTRI

17. 3. Limoni Janez, 30. 3. Tič Jože, 2. 4. Pivec Peter, 25. 3. Avbelj Marija, 21. 3. Gostič Fanika, 2. 4. Pavovec Olga, 23. 3. Poljak Marica, 1. 4. Urbanija Helena, 10. 4. Verbič Marinka.

DSSS

Pomožni obrati

6. 4. Bokal Franc, 15. 3. Breznik Andrej, 11. 4. Dolinšek Ciril, 8. 4. Kremič Marko, 4. 4. Ves Viktor, 26. 3. Klančar Valentin.

Uprava

27. 3. Anžin Franc dipl. iur, 18. 3. Brodar Jože, 6. 4. Gorenc Alenka, 5. 4. Hrovat Franc, 4. 4. Kerč Franc, 21. 3. Kozjek Jože, 1. 4. Merkužič Danica, 12. 3. Narat Jože, 25. 3. Rajhart Jolanda, 21. 3. Svetlin Marija, 27. 3. Štifter Franc, 2. 4. Štrukelj Zdravko, 10. 4. Cernohorski Vukosava.

Komerciala

16. 3. Bubanj Marija, 29. 3. Močnik Francka, 2. 4. Pohorič Franc, 15. 3. Prašnikar Jože, 16. 3. Škrlep Franc, 26. 3. Slapar Marjan.

PRIŠLA V DELOVNO ORGANIZACIJO

Klančar Valentin — PO, Šebalj Marija — otroška konfekcija.

ODSLI IZ DELOVNE ORGANIZACIJE

Hudmal Ivan v JLA, Zupan Marko v JLA, Korant Jakob sporazumno, Dolinar Jožefa sporazumno.

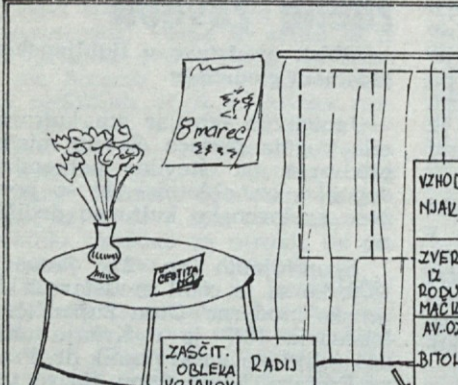
POROČILI SO SE

Matko Silva — Mežnar, Križman Zoran, Pervinšek Marjan, Vidregar Marjan.

RODILI SO SE:

Zupan Francki in Rafku — hči, Stanojevič Liljani — hči, Urankar Ivanki in Pavletu — hči, Peterka Ljubici — hči.

NAGRADNA križanka

	SLABA JUHA	RDEČE URVNO TELESCE	ŠANOU. INTER. SKUP.	KEM. SIMB. ZA TELUR	VEZNIK	TOINE TOMŠIČ	TKANINA ZA PLENICE	IME GRAFIKA JUSTINA	NAJVIŠJI BOG PR. GRIKIH	ANKA CAPUDER
	VZHODNJAK	ZVER IZ RODOU MAČU	AV. OZ. BITOLE	POSODE ZA VINO KRAJ PRI LJUBLJANI	BESED-NJAV LEKSIKO-GRAF	ČAPLJINOVA ŽENA	JAGA	MED. OZ. NENČJE	SOCIAL. REPUB. ZAPOREDNE ČRKE	MOŠKO IME
JOŠNA ZELENJAYA	POKLON MEŠALEC PUJAČ V BAKU					AV. OZ. KADLOVCA			AMPER	KEM. S. AMERCIJ
RDEČI KRIZ	BONNIER ALBERT		DEL NJIVE			VELIKA MUHA ZAJEDALIVA GOST NA SVATBI				
PRIPAD. ALBAN. NAROD.				MANJŠE NASELJE			TOVARNA V CELJU			
AV. OZ. ZENICE	VRSTA ŽITA		VRSTA VRBE	NIVA UKMAR		SALA, HEC			STJEPAN IVŠIČ	IME DEVCA JONSA
NOVAL PAVLE	MECEN					ZAPOR JEČA				
	KILOMETR					AV. OZ. SARAJEVA				
RIMSKA 1	VRSTA ČOLNA		RIMSKA	500	ŠNEHAINI PROSTOR					
	KLISIK		TONA		OGJIK					
SMUČIŠČE NA JV. BOBU JULIJSKIH ALP			ŽIVALSKA NOGA			NAHTIGAL				METE D

(Nadaljevanje z 11. strani)
Slovenci praznujemo 8. februar kot svoj kulturni praznik. 9. februarja 1871 se je rodil pisatelj Fran Saleški-Finžgar; 18. februarja pa smo se spominjali smrti Prežihovega Voranca.

Pomembnih obletnic ni malo in imamo tudi mi, posebno še ob kulturnem prazniku, priložnost, da pogledamo na pot kulturnega osveščanja in ob tem ugotovimo kako daleč smo.

Iz predloga operativnega programa dela OO ZSMS Tosama vidimo, da se bo letos morala pokazati aktivnost mladincev na kulturnem področju.

26. 1. 1979 smo imeli programsko sejo OO ZSMS in na njej smo se dogovorili, da si bomo v februarju ogledali kulturno predstavo in sicer v ljubljanskem Mestnem gledališču: »Norčije v spalnici«. Za sicer malce vulgarnim naslovom, se skriva prijetna komedija angleškega avtorja, pisca sodobnih komedij, Alana Ayckbourn. »Norčije v spalnici« so komedija v dveh dejanjih, o življenjskih karakterjih, ki se včasih znajdejo v nenavadnih situacijah, posledica pa je, da se začnejo obnašati drugače kakor sicer.

Komedija z angleškim stilom humorja prikaže štiri različne zakonske pare, vse pa se vrti okrog treh postelj na odru. Dialogi so hitri in učinkoviti, prav tako prizori, tako da je gledalec vseskozi zaposlen, ne pa obremenjen. Popolnoma razumljivo je, da v tej komediji, ki je tudi farsa obenem, ne manjka prizorov namenjenim smehu.

Lahko rečem, da je bila to preprosta komedija za prijeten konec dneva. Škoda, da takih predstav ni več ob bolj primernem času.

Tone Cerar

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji se najtolepeje zahvaljujem za vso izkazano pozornost in večkratni obisk v času mojega bolovanja.

Gaberšek Mihaela

Izdaja: TOSAMA

Uredniški odbor:

Franc Arnuš — OOKZ

Franc Kerč — KOOS

Janez Kerč — OZSM

Jože Podpeskar — dipl. ing.

Mojca Jarc, Julijana Avbelj,

Martin Kos

Tone Stare — fotograf

Marija Presekari — korektor

Dušan Borštnar

Glavni urednik:

Vladka Berlec

Naklada: 1500 izvodov
Tisk: Papirkonfekcija Krško

REŠITEV 2. NAGRADNE KRIŽANKE

V nabiralnikih se je nabralo malo manj rešenih križank, kot ponavadi, le 25 jih je bilo.

Izrebalih smo naslednje sodelavce:

1. nagrada: NARAT Jože
2. nagrada: PAVLOVEC Olga
3. nagrada: POJBIC Lojzka.

Nagrajenim reševalcem čestitamo!

Uredništvo